

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์และการรื้อปรับระบบของโลกใหม่ทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคมไทยอย่างมาก กอปรทั้งรูปแบบและโครงสร้างของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งยังคงไม่เปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จนส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพทางการศึกษา ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีเจตนารมณ์แน่วแน่ที่จะเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้ในสังคมโลกอย่างมีศักดิ์ศรี ทั้งในปัจจุบันและอนาคตรวมทั้งได้บัญญัติให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา จึงพยายามปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้หน่วยงานทางการศึกษามีบทบาทในการตัดสินใจให้มากที่สุด จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาขึ้น โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

ดังนั้น การบริหารการศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหาร สถานศึกษา จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากในการที่จะขับเคลื่อนศึกษาให้เป็นไปอย่างมีระบบ ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพและความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะทางด้านความคิด นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสและศรัทธา ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการดำเนินงานจะประสบความสำเร็จ

ตามวัตถุประสงค์มากนักน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้ในองค์กร^๐

การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเป็นการบริหารยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ การประพฤติดชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรมอันเป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชน และครอบครัว โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า^๐

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ การมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบผลจากการกระทำ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและร่วมตัดสินใจ บริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้มีการใช้อย่างประหยัด คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงานรวมทั้งตรากฎหมายและกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนภาคประชาชนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์กร นอกจากการแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมแล้ว ผู้บริหารยังต้องนำหลักธรรมาภิบาลเข้าใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้สถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^๐

โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนคอยควบคุมดูแลให้กายจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ และการปฏิบัติงานของครูเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษา และการสร้างควมมีประสิทธิผลของ

^๐ เสนาะ ดีเยาว์, หลักการบริหาร, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๕

^๐ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กองสำนักงาน ก.พ., ๒๕๔๒), หน้า ๓-๔.

^๐ รับขวัญ ภาคภูมิ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์กรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร), ๒๕๔๖.

โรงเรียน ภาวะผู้นำเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าผู้นำนั้นๆ มีคุณสมบัติ มีความสามารถ และมีภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับตำแหน่งเพียงใด และการที่ผู้บริหารในฐานะผู้นำของหน่วยงานจะได้รับความร่วมมือด้วยดีนั้น ในการบริหารงานจำเป็นต้องแสดงบทบาทภาวะผู้นำที่เหมาะสมต่อผู้ร่วมงานเพราะภาวะผู้นำมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานของเพื่อนร่วมงาน^๐

หลักธรรมาภิบาลถือเป็นหลักบริหารงานที่สำคัญและจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา และในระดับชั้นมัธยมศึกษา นั้น ถือว่าเป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในการที่จะสร้างประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาลให้เกิดแก่เยาวชน ครู ผู้ปกครองรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างต่อเนื่องและจริงจังแล้ว ย่อมจะเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการโรงเรียน แต่ในสภาพของความเป็นจริงโดยเฉพาะในยุคของโลกาภิวัตน์ที่มีข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนที่เน้นวัฒนธรรมมากกว่าคุณธรรม ก็ย่อมจะทำให้ผู้บริหารของบางโรงเรียนเปลี่ยนไปตามกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่ยึดวัฒนธรรมมากกว่าจิตใจ ย่อมจะเกิดความบกพร่องในหน้าที่ หรือ เกิดปัญหาในการบริหารโรงเรียน ก่อให้เกิดผลกระทบแก่เด็กและเยาวชนในอันที่จะพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องก็ย่อมได้รับผลกระทบเช่นกัน^๐

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลบริหารกับการบริหาร การศึกษาในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต ๑ โดยมีรายละเอียดของการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ๖ ด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า ตามหลักการบริหารจัดการสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ ประกอบกับการศึกษาเอกสารของนักวิชาการทางการศึกษา ที่ได้ให้บริบทของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในด้านที่สำคัญทั้ง ๖ ด้านดังกล่าว ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารงานของโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลซึ่งเป็นรูปแบบของการบริหารจัดการที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นรูปแบบของการบริหารจัดการอีกรูปแบบหนึ่ง ที่จะนำผลการวิจัยไปประกอบการ

^๐ นพพงษ์ บุญจิตราดุล , หลักการบริหารการศึกษา , (กรุงเทพมหานคร : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, ๒๕๓๔), หน้า ๑๑๕.

^๐ พระไวยงษ์ สัตตะโช , “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต , (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

วางแผนในการบริหารจัดการ แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ตามมาตรฐานต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาหลักธรรมาภิบาล กับการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารในโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาล กับการบริหารการศึกษาของผู้บริหารใน โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑ จำแนกตามปัจจัย ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย

ครูที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์สอน ขนาดโรงเรียน ต่างกัน มีความเห็น เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลการบริหาร การศึกษาของโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑ แตกต่างกัน

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตเนื้อหา ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ผู้สอนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ ๑ – ๖ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี เขต ๑ ซึ่งมีจำนวน ๑๒ โรงเรียน จำนวนครู ๕๑๑ คน โดยได้ทำการสุ่มตัวอย่างไว้จำนวน ๒๕๖ คนมาทำการศึกษาวิจัย

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและเปรียบเทียบการใช้ หลักธรรมาภิบาล กับการบริหาร การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑ ใน ๖ ด้านคือ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

ตัวแปรตาม ได้แก่ หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารการศึกษาของผู้บริหารในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ๖ หลัก คือ ๑) ด้านหลักนิติธรรม ๒) ด้านหลักคุณธรรม ๓) ด้านหลักความโปร่งใส ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่ที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการศึกษาเฉพาะ โรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ ๑- ๖ ของโรงเรียนที่รัฐบาลที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี เขต ๑ จำนวน ๑๒ โรงเรียน คือ

๑) โรงเรียน กรอกสมบูรณ์ ๒) โรงเรียน ชิดใจขึ้น ๓) โรงเรียน ไทยรัฐวิทยา ๙ ๔) โรงเรียน อุดรศาสนกิจศึกษา ๕) โรงเรียน กระทุ่มแพ้ววิทยา ๖) โรงเรียน วัดพรหมประสิทธิ์ ๗) โรงเรียน สุวรรณวิทยา ๘) โรงเรียน ศรีมหาโพธิ์ ๙) โรงเรียน ศรีมโหสถ ๑๐) โรงเรียน ปราชญ์ราษฎร์บำรุง ๑๑) โรงเรียน ปราจีนกัลยาณี ๑๒) โรงเรียน ประจันตราษฎร์บำรุง

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย ในปีการศึกษา ๒๕๕๓

๑.๕ นิยาม ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในเรื่องการบริหารการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพโดยใช้หลักการ และวิธีการที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

หลักธรรมาภิบาล กับการบริหาร การศึกษา หมายถึง การ นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร หมายถึง การบริหารการศึกษาของผู้บริหาร ในโรงเรียนที่เน้นรูปแบบการบริหาร ๖ ประการคือ นิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าดังต่อไปนี้

๑. **ด้านหลักนิติธรรม** หมายถึง หลักการในการใช้กฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการปกครอง กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหมาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่าง ๆ รวมถึงเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ชัดเจน ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตาม ด้วยกระบวนการยุติธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยเกิดสันติสุขในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

๒ . **ด้านหลักคุณธรรม** หมายถึง การบริหารที่ยึดมั่นในความถูกต้องดีงามซื่อสัตย์สุจริต มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความมีวินัยในตนเอง มีความอดทน อดกลั้นควบคุมอารมณ์อย่างเหมาะสม รับฟังความคิดเห็นของทุกคน ตรงต่อเวลา ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกคนพัฒนาตนเอง ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้นำในการจัดโครงการเชิงจริยธรรม มีการประเมินผลตนเอง และผู้อื่น ด้วยความเป็นธรรม มีระเบียบวินัยในการประกอบอาชีพที่สุจริต รู้จักพึ่งพาอาศัยกัน สุภาพอ่อนโยน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๓. **ด้านหลักความโปร่งใส** หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ ความมั่นใจ และความโปร่งใสในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านงบประมาณ การบริหารบุคคล การบริหารทั่วไป และการบริหารงานวิชาการ โดยมีการทำเอกสาร หลักฐานข้อมูล และเปิดเผยต่อสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนในสถานศึกษา ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกส่วนให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวก มีการประเมินผลอย่างถูกต้องเที่ยงธรรม มีประสิทธิภาพจนเป็นที่ยอมรับได้

๔ . **ด้านหลักการมีส่วนร่วม** หมายถึง การเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับรู้ และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจร่วมกันตามความเหมาะสม เปิดให้ทุกคนเสียสละร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมประเมินผลด้วยความยุติธรรม โดยผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศแห่งการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ให้มีความไว้วางใจกัน มีความผูกพัน เป็นอิสระที่จะรับผิดชอบร่วมกัน ด้วยวัฒนธรรมองค์กรแบบประชาธิปไตย และทำงานเป็นทีม โดยการสื่อสารแบบกัลยาณมิตร

๕. **ด้านหลักความรับผิดชอบ** หมายถึง การสร้างความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีต่อ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จ ใส่ใจต่ออุปสรรค ปัญหาและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยมีความกระตือรือร้นที่จะแก้ปัญหา ก้าว ที่จะยอมรับผลดีผลเสียจากการตัดสินใจ ดำเนินการบางอย่างทั้งที่มาจากตนเองหรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีความคำนึงต่อผลประโยชน์ของผู้รับบริการ และต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ อีกทั้งแสดงความพร้อมที่จะเสนอข้อเท็จจริง ในการปกครอง ภารกิจของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ภายนอก โดยสามารถชี้แจง เหตุผล และพร้อมต่อการรับการตรวจสอบจากสาธารณชน

๖ . **ด้านหลักความคุ้มค่า** หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ผนวกรวมให้มีความประหยัด ใช้อย่างคุ้มค่าและสร้างสรรค์ รวมทั้งรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ผู้บริหาร โรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียน และรองผู้อำนวยการ โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๓

ขนาดของ โรงเรียน หมายถึง การจำแนกขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์ของ(สมศ.) สำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง มีนักเรียนไม่เกิน ๓๐๐ คน
- ๒ . สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง มีนักเรียนตั้งแต่ ๓๐๑ - ๑,๐๐๐ คน
- ๓ . สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง มีนักเรียนตั้งแต่ ๑,๐๐๑ คนขึ้นไป

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ –๖ ของโรงเรียน รัฐบาล

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการสอนนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี เขต ๑ หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ ดูแลการจัดการศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี เขต ๑ ประกอบด้วย ๕ อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านสร้าง อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ อำเภอประจันตคาม

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๕.๑ ทำให้ทราบ ถึงการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารการศึกษาของ ผู้บริหาร โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑

๑.๕ .๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการ นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการ บริหาร การศึกษาของผู้บริหารในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจีนบุรี เขต ๑ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของผู้ตอบแบบสอบถาม